

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Iuramentum de redeundo in carcerem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

qui est de essentia matrimonij. Idemque est in voto, & iuramento propter eandem rationem.

26. Dixi (expresse, nam ceterum tunc in quocunque contractu, voto, iuramento ex Castro Pal. tom. 3. de iur. p. 5. num. 1. tum multo magis in matrimonio, quod prohibeat excommunicatum; verbi gratia, ordinatum, tamen quando actu ordinat, illum non excludit, sed absolute, unde & valide, ordinat: simili igitur modo in causa nostro. Nam licet fortasse, si scires illam qualiter, non contraheres, nihilominus, quia actu contrahens habet contractus in substantia omnia requisita ad validitatem, ac propterea non poterit dici invalidus esse ob ignorantiam qualitatis. Huc spectavit fortasse Molina cum apud Bonaciam tom. 2. in 2. precept. Dec. lib. 4. p. 5. num. 9. dixit ideo matrimonium, & professionem in erroribus quoad qualitatem, non irritari, quia, qui statum aliquem perpetuum assumit, censetur velle illum assumere, etiam si res aliter, quoad accidentia, sit ac iudicat, modo constat, quoad substantia.

27. Hinc vides discrimen: error in persona, vel in personam redundans, uti etiam error in Religione, vel in Religionis substantialia redundans, semper irritat contractum, seu votum, quia tunc deest consensus in substantia; quare contrahas cum Berta, quam deinde invenis servituti mancipatam, eo ipso irritum est matrimonium: si ingrediaris Religionem, hanc putas S. Francisci, sed invenias deinde S. Dominici, eo ipso nulliter profiteris, &c. ac in qualitate, nisi in casu expellens modo dicto non irritat, quia iam adest consensus in ipsum contractum, & in omnia substantialia: semper tamen, ut modo dictum est, remanet jus in decepto ad compensationem si ea potest dari. Vide de his, quae infra dicam, cum de voto errore, & dolo.

Iuramenta aliqua de rebus indifferentibus.

28. Iuramentum Deo factum non scribendi, non suendi, non navigandi, non laborandi aliquo die, non credendi mercatam, vel talem attem, non comedendi hanc, vel alia, donec maritus, v.g. domum veniat, & similia, si emittantur ob fines temporales, ad malum eventum habitum talis negotij, ob molestiam de marito absente, ob vindictam, ob avaritiam, &c. non obligant, sic Suar. lib. 2. de iuram. cap. 17. a num. 3. ad 7. quia hoc vidimus supra, c. 3. §. 2. sunt vota, quae etiam iurata de rebus indifferentibus Deus non acceptat. At si ex circumstantiis colligantur fuisse emissae propter bonum finem, v.g. ut melius deo vacetur, ut ab ea exercitatione non impellatur quis ad peccatum, ut ea abstinentia reditus mariti impetitur a Deo, obligant sane, quia sunt de re bona. Monco item semper esse observanda, quando emittuntur in commodum, seu utilitatem aliorum, quia tunc est iuramentum factum homini, quod, ut diximus, supra, c. 3. §. 3. num. praesertim 12. obligat, modo explicato ac si esset promissio acceptata.

Iuramentum de redeundo in carcerem.

29. Iurat quis se redditurum in carcerem, an teneatur redire? communis, & vera Doctorum responsio est obligari, etiam cum vita vel gravissimo periculo, si redire ex aliquo capite habeat rationem virtutis, ut si carcer sit iustus, & mors iuste inferenda, si eo non redeunte iniuste vexandus sit cultus, si redire faciat ad bonum publicum, vel ad avertendum scandalum contra Religionem Christianam.

Ratio est, quia tunc iuramentum est de re virtuosa, atque adeo servandum. Imò iidem Doctores dubitant, an hoc iuramentum possit ab Episcopo relaxari, quod, si est otium, vide.

30. Sed quid, si carcer sit iniustus? negat obligari Vasquez, Basil. Pont. Navar. Covar. alique citati à Castro Pal. tom. 4. r. 14. disp. 2. p. 4. num. 14. quia opus est temeritatis, se sine necessitate morti offerre: ergo & iuramentum de ea re temerarium erit, & non obligatorium; nam propterea aliqui, ut Covarr. Gutier. alique apud Tancr. 1. de Relig. lib. 2. de iuram. queres 2. num. 21. addunt peccare, si redeat.

31. Affirmant Suarez, Sanch. Less. Bonac. alique apud eundem Castro Pal. ibid. num. 15. obligari, quia esto se offerre morti sine causa sit temerarium: at se offerre morti post iuramentum, est cum maxima causa, atque adeo non temerarium; nempe ut fidelitatis, & veracitatis iuramenti servetur; ergo, &c. Confirmat id ex Layman. lib. 4. r. 3. cap. 7. n. 3. sine, quia licet Princeps peccet promittendo cum iuramento sine urgentissima causa Hebraeis libertatem suorum ritum, tamen supposito, quod iuraverit, obligatur iuramentum servare; ne cum damno commercij humani fides rumpatur. Sententia prior est probabilior, haec posterior sit saltem, propter auctoritatem extrinsecam, probabilis.

32. Notat autem Suarius in sua sententia hoc posterius iuramentum, quando scilicet carcer est iniustus, (nisi aliud bonum publicum exposcat (posse ab Episcopo relaxari; ipsum enim jus vitae stat causam relaxandi.

De illo priori, quando scilicet est de re virtuosa, dubitant Doctores, citati, quos, si est otium, vide.

33. Illud denique libens addo, si pro reditu mutatae sint circumstantiae, quia non praevideat quis mortem, vel alia gravia pericula, quando iuravit, quare praevideat in reditu, non teneri iuramento. Sic Tancr. ibid. a num. 18. Ratio est superius dicta, quia mutatae tunc essent circumstantiae. Imò aliqui concedunt, etiam si praevideret mortem, cum iuravit, posse non redire ex eo capite, quia vix potest accidere, ut, qui iurat redire, concipiat periculum mortis eo horrore, quo concipit, quando redit, quare jam ratione ipsius mutantur notabiliter circumstantiae.

Iuramentum volentis compensatione uti.

34. Quidam per familiaris meus (vocetur hic ficto nomine Ioannes) generosum equum vendidit crediti pecunia centum aureorum Consobrinum suo, quam exigere sola petitione nequaquam valuit, atque ob sanguinis conjunctionem cogere per Iudicem nunquam voluit. Quid tandem remedij? Sors, sive occasio, quae se obtulit, filiae nuptias celebrandi, modum, prudentissime, an fraudulenter ignoret, Ioanni aperuit. Adit consobrinum, mutuoque petiit in necessitate aureos centum, iurans se infra mensem esse redditurum. Consobrinus iuramenti Ioannis hominis religiosissimi obligatione contentus, mutuum concedit, nulla utrinque mentione facta debiti ex equi venditione contracti. Elapso mense, imò mensibus aliquot exactis, nulla apparente solutione, Ioannem Consobrinus interpellat, monendo de debito. Is compensationem se uti velle cum iis aureis centum, quos alter ex equo debebat, disertis verbis exposuit. Clavare creditur, iuramenti religionem obtrudere, hominis alioqui omnibus virtutibus praediti fidem implorare. Contà, Ioannes nihil se debere, iuramentum iuri compensationis nequaquam officere, de oblata occasione nuptiarum Deo se gratias agere immortales, respondebat. Itaque dum alter compensationem, alter iuramentum urgeret, ad me delata res est quid iuri, quid recte rationi consilium magis esset, dijudicandum?

35. Censui locum esse compensationi, nec familiari meo emissi iuramenti Religionem obstare. Absit autem, ut me familiaritatis affectus in transversum egerit, siquidem una veritatis vis, iuris peritiam (sic Bartolus